

GÜVENLİ OKUL

**Okul temelli şiddeti
önleme programlarının
en önemli boyutu
olumlu okul iklimi
yaratmaktır.**

**Güvenli bir okul, eğitim-öğretimin korkudan,
şiddetten ve kaygıdan uzak, hoş bir ortamda
gerçekleştirilebileceği bir yerdir.**

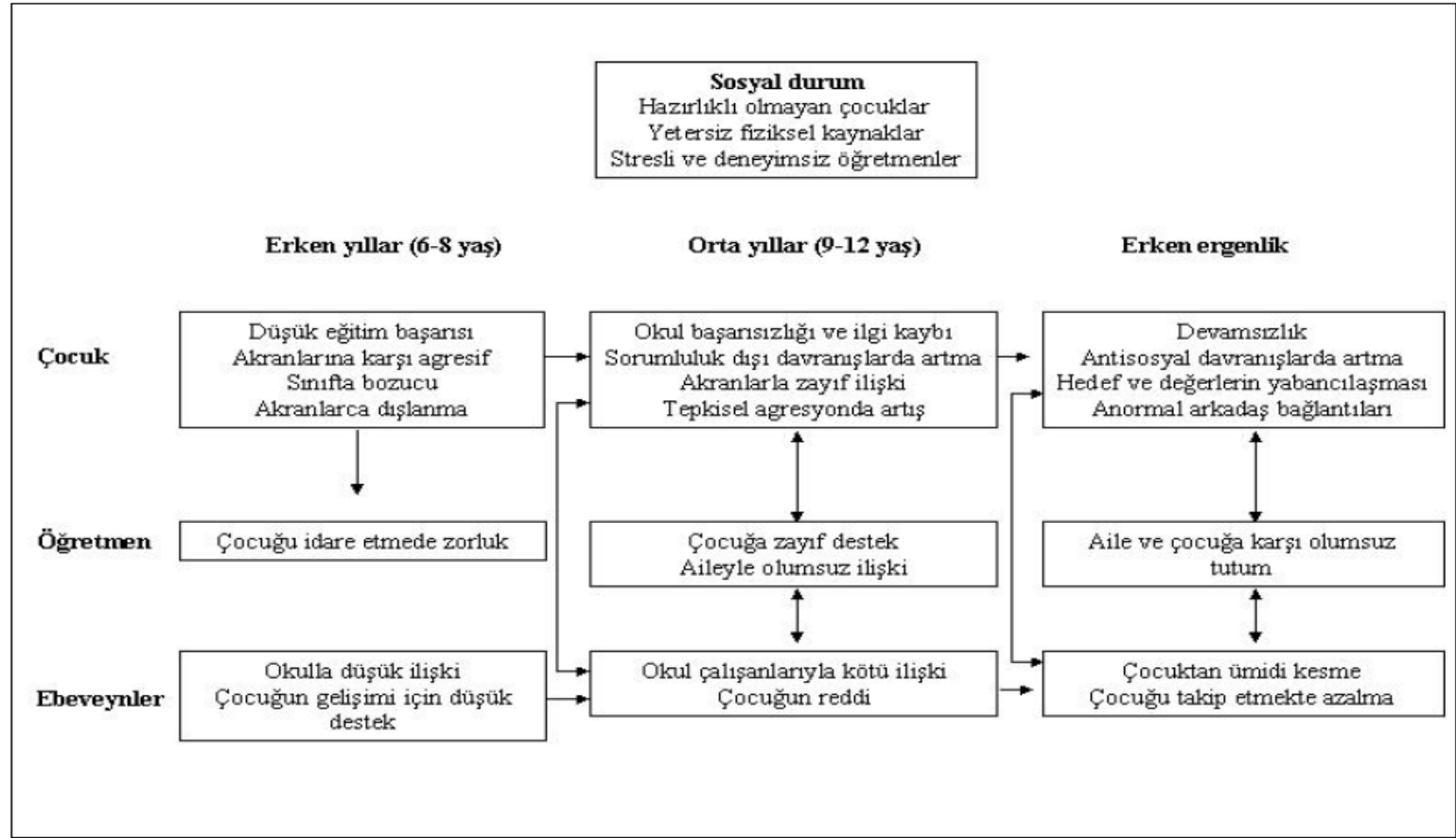

**Güven ortamı oluşmuş okul; zorbalıktan
uzak, davranış beklentilerinin açık bir
şekilde iletildiği ve destekleyici ve özenli
bir şekilde uygulandığı bir yerdir.**

**Böyle bir ortam, her öğrenci için özen ve
kabul duygusunun hakim olduğu
eğitimsel bir iklim sağlar.**

Okul Yıllarında Risk Altındaki Çocuklarda Gözlenen Davranışlar

Olumlu Bir Okul İkliminin Faydaları

Öğrencilerin akademik başarısını en üst düzeye çıkarmak.

Gerek öğrencilerin, gerekse çalışanların birbirilerine karşı daha saygılı ve sorumlu davranmalarını özendirmek.

Öğrencilerin okul sevgilerini arttırmak.

Okulda problem oluşturan kural ihlallerini en aza indirmek.

Olumlu Bir Okul İkliminin Faydaları

Olumlu davranış desteği yaklaşımının hedeflerine ulaşma sürecinde yapılması gerekenler

Personel düzenli olarak desteklenmeli ve kişisel ve mesleki gelişimlerini sürdürebilecekleri koşullar sağlanmalıdır.

Öğretmenlerin olumlu davranış kazandırma ve problemlili durumlarla başa çıkma konusundaki yeterlilikleri geliştirilmelidir.

Tüm öğrenciler, özellikle de **risk grubuna giren öğrenciler** yakından takip edilmelidir.

Olumlu davranış desteği yaklaşımının hedeflerine ulaşma sürecinde yapılması gerekenler:

Okul genelinde veya özel durumlara ilişkin alınan kararlar mutlaka nesnel verilere dayandırılmalıdır.

Alınan kararlar, bu kararlara dayanan uygulamalar ve bu uygulamaların sonuçları mutlaka yakından izlenmelidir.

Başta öğrenciler olmak üzere okulun sosyal ortamına dahil olan her bireyin sosyal yeterlilikleri artırılmalıdır.

Başta öğretmenler olmak üzere tüm okul personeli öğrenci başarısının en üst noktaya çıkması için işbirliği yapmalıdır.

Güvenli Okul İklimi Yaratmaya Yönelik Öneriler

Okul genelinde belli bir disiplin anlayışı (yaklaşımı) benimsenmeli, ortak bir amaç üzerinde uzlaşılmalı ve bu amaç herkes tarafından paylaşılmalıdır.

Risk grubuna giren öğrenciler tespit edilmeli ve yakından izlenmelidir.

Öğrencilerden beklenen olumlu davranışlar açık ve somut bir biçimde tanımlanmalı ve öğrencilere duyurulmalıdır.

Öğrencilere beklenen davranışların kazandırılabilmesi ve istenmeyen olumsuz davranışların en aza indirilebilmesi için okulun koşullarına uygun pratik stratejiler belirlenmeli veya geliştirilmelidir.

Okul genelinde olumlu bir davranış iklimi oluşturabilmek amacıyla yapılması düşünülen her türlü etkinlik ve düzenlemeler okulun tümünü kapsamalıdır.

Olumsuz davranışları cezalandırmaktan çok bu davranışların ortaya çıkma olasılığını azaltacak önlemler alınmalı, olumlu davranışlar sergileyen öğrencilerin teşvik edildiği bir yaklaşım benimsenmelidir.

Güvenli Okul İklimi Yaratmaya Yönelik Öneriler

Öğrenciler tarafından sergilenen olumsuz davranışlar görmezlikten gelinmemeli, bu olumsuz davranışlara müdahale edilmelidir.

Öğrencilerin kendi davranışlarını kontrol edebilmeyi öğrenmeleri sağlanmalıdır. Davranış yönetimi konusu, branşı ne olursa olsun her öğretmen tarafından ciddiye alınmalı, gizli müfredatın bir parçası olarak derslerde gündeme getirilmeli, rehberlik dersinde daha ayrıntılı işlenmelidir.

Öğrenciler tarafından sergilenen davranış problemleri sadece sınıfta değil, sınıf dışında da takip edilmeli, bu sorunların yaşandığı mekânlar belirlenmeli, gerekli tedbirler alınmalıdır.

Olumlu davranış kazandırma ve olumsuz davranışların engellenmesi süreci temel akademik alışkanlıkların kazandırılması çabalarıyla birlikte yürütülmelidir.

**DAHA GÜVENLİ BİR OKUL ORTAMI
OLUŞTURMA SÜRECİNDE ÖĞRETMENLERE
DÖNÜK ÖNERİLER**

Okul yönetimini bilgilendirin: Okula bazı öğrencilerin ateşli veya kesici aletlerle geldiklerine ilişkin bir duyum aldığınızda veya şiddete davetiye çıkaracak tehlikeli bir durum sezdiğinizde bu durumu mümkün olan en kısa zamanda sorumlu öğretmenler ve okul yönetimiyle paylaşın. Birlikte hareket edin.

Öğrencilerinizle birlikte uyulması gereken kuralları belirleyin: Şiddete varan olumsuz davranışları azaltabilmek için açık ve herkesin farkında olduğu sınıf kuralları belirleyin.

Kuralları öğrencilerle birlikte belirleyin: İstenen ve istenmeyen davranışların net bir biçimde tanımlanması ve herkesin her an ulaşabileceği bir yerde (örn., sınıf panosunda) ilan etmek önemlidir.

DOĞRU

YANLIŞ

***Başkalarına saygılı
olmayı teşvik edin:***

Öğrencilerinizin diğer öğrencilerden görmek istedikleri saygı kendilerinin de diğerlerine göstermesi gerektiğinin altını çizerek onları teşvik edin.

***Şiddete sıfır
tolerans tanıyın:***

Türü ve gerekçesi ne olursa olsun hiçbir şekilde şiddete tolerans göstermeyin.

Ödül ve yaptırımları belirleyin:

Belirlenen bir dizi kurala ek olarak, kurallara uyan öğrencilere ödül verin ve uymayan öğrencilere uygulanacak yaptırımları da belirleyin. Uyguladığı şiddet karşısında kendisine bir ceza verilmediğini gören zorba bir öğrenci yaptığı kötü davranışın ödüllendirildiği düşüncesine kapılabilir.

Şiddet karşıtı programlara destek olun: Okulda uygulanan şiddet karşıtı programın önemine inanın ve programdaki rolünüzü aksatmadan yerine getirin.

Uyarı işaretlerine karşı tetikte olun: Potansiyel olarak tehlike sinyalleri veren öğrencilere yardım sunabilmeniz için öncelikle bu öğrencileri fark etmeniz gerekir.

Model olun:

Öğrenciler öğretmenleri model alırlar. Kendisi zaman zaman da olsa şiddete başvuran, gücünü ve otoritesini kötü kullanan bir öğretmen şiddetin kabul edilebilir bir olgu olduğu mesajını verir

Akademik başarıyı

arttırın: Araştırmalar şiddet ve zorbalık yapan öğrencilerin genellikle okul başarısı düşük öğrenciler arasında daha yaygın olduğunu ortaya koymaktadır.

Şiddete karşı uyanık olun:

Şiddet ihtimaline karşı her zaman uyanık olmaya çalışın

Karakter gelişimine önem verin:

Öğretmenler öğrencilerin güvengelik, özsaygı ve sosyal becerilerini geliştirmelerine yardım etmelidir.

Şiddeti ciddiye

alın: Şiddet olayına tanık olduğunuzda ya da öğrenciler tarafından size bir şiddet olayı iletildiğinde bunu ciddiye alın ve gereğini yapın.

Riskli mekânları kontrol edin:

Özellikle nöbetçi olduğunuzda şiddet olayı meydana gelme riski taşıyan mekânları kontrol edin.

***Rekabetçi eğitim
kadar işbirlikçi
öğrenmeye de
önem verin:***

***Şiddetin panzehiri
dostluk ve
arkadaşlığı
güçlendirmektir.***

***Riskli zamanlarda
daha dikkatli olun:***

Öğle arası
boşluklarda okulun,
teneffüs saatlerinde
ise sınıfların daha
riskli olabileceğini
düşünerek gerekli
tedbirleri alın.

Öğrencilerinizin sosyal ve arkadaşlık becerilerini geliştirmelerine yardım edin: Eğitim sürecinde akademik becerilerin kazandırılmasının yanı sıra sosyal becerilere de şans tanıyın.

Şikâyetleri ciddiye alın: Öğrenci ya da velilerden zorbalık ya da şiddet konusunda şikâyetler geldiğinde, dikkatlice dinleyin, işi ciddiye alın ve gerekenleri ihmal etmeyin. Ayrıca bu öğrenci ve velileri yapılanlar konusunda bilgilendirin.

Şiddete karışanlar ile tanıklık edenlere zaman geçirmeden yardım sunun:

Olumsuz yaşantılar karşısında mutlaka bir önlem alınması ve konuya müdahale edilmesi yeni sorunların çıkması halinde okulun kayıtsız kalmayacağı fikrini zihinlere yerleştirir.

Değerlendirme yapın: Şiddet konusunda yapılan çalışmaların etkililiğini konunun muhatapları ile değerlendirin.

***Şiddete karışan
çocukların
ailelerini mutlaka
bilgilendirin ve
sorunu çözmek için
onları da sürecin
içine katın***

***Öğrencileri şiddet ve
zorbalık konusunda
bilgilendirin:***
Farkındalığın
artırılması başlı
başına şiddet
oranlarını düşürücü
etki yapabilir.

Velileri tanıyın ve onlarla işbirliği yapın:

Ailenin öğrenciye bilinçli yaklaşımları ve okulla işbirliğinin sağlanması, okulda güvenli bir ortamın oluşmasında önemli katkı sağlamaktadır.

Öğrencilerinizi tanıyın:

Hem siz öğrencilerinizi hem de öğrencilerinizin birbirlerini tanımaları için küçük anketler uygulayın. Birbirlerinin ilgilerini, hobilerini ve koşullarını öğrenen öğrencilerin birbirlerini anlamaları kolaylaşabilir.

Doğrudan gözlenemeyen zorbalığa dikkat edin: Zorbalık ve şiddetin dışarıdan kolayca görülebilecek türleri olduğu gibi kolayca görülemeyen türlerinin de olduğu unutulmamalıdır. Örneğin fiziksel olarak diğer öğrencilere şiddet uygulanması kolayca görülebilirken, aşağılama, küçük düşürme, dışlama ve yalnızlaştırma gibi zorbalık türleri bu kadar kolay gözlenmeyebilir.

Önyargılardan uzak olun: Okulda popüler olan veya öğretmenlerin gözdesi olan öğrencilerin yaptığı zorbalıklar öğretmenler tarafından göz ardı edilebilir ya da iddiaları inandırıcı bulunmayabilir.

Çatışma çözme ve öfke kontrolü becerilerinizi geliştirin ve bunları öğrencilerinize öğretin:

Öğrencilerinizin bu becerileri günlük yaşamlarında kullanabilmelerine yardım edin.

Alt sınıflardaki öğrencileri üst sınıflardaki öğrencilerden koruyun

Öğrencilerinizi şiddete uğradıklarında ne yapmaları gerektiği konusunda bilgilendirin

Pasif izleyicileri uyarın:

Öğretmenlerin pasif kalmayı tercih eden öğrencileri de uymaları ve şiddete tanıklık ettiklerinde zorbaya dur demeleri, mağduru korumaya çalışmaları, en azından bir yetişkine haber vermeleri gerektiğini belirtin.

Müdahale edin:

Şiddet olaylarına tanık olduğunuzda
“bırakalım öğrenciler kendi sorunlarını kendileri çözsünler” demek sadece zorbaya yarar.

Öğrencilerinize, şiddet ve şiddetin nasıl önlenebileceğine ilişkin önerilerini sorun:

Öğrencilerin okulda şiddet ve pozitif davranış konusunda getireceği öneriler yönetici, öğretmen ve eğitim uzmanlarının önerileri kadar etkili olabilmektedir.

Öğrencilerinizi şiddet veya suç konusunda bildiklerini anlatmaları için cesaretlendirin:

Okulda öğrenciler arasında yaşanan sorunları en erken öğrenciler duyar ve en iyi öğrenciler bilirler.

Öğrencilerinizde farklılıklara tolerans kültürü geliştirin:

Okulda farklı fiziksel veya kültürel özelliklere sahip öğrencilerle diğerlerinin başta sınıf içinde kaynaşmalarına ve bu öğrencilerin sosyal ortama uyum sağlamalarına öncelik vermekte yarar vardır.

***Şiddeti önlemek
amacıyla
gerçekleştirdiğiniz
uygulamaların
etkililiğini düzenli
olarak
değerlendirin***

***Öğretmenlerin de
zaman zaman yardım
ve desteğe ihtiyacı
olabileceğini aklınızda
bulundurun:*** Okulda
pozitif bir ortam
oluşturmak bütün okul
çalışanları ve
öğrencilerin ortak
sorumluluğudur. Bu
konuda güç birliği
içinde olun ve
yardımlaşın.

Eğitim Ortamında Şiddeti Önleme ile İlgili Temel Yaklaşımlar

Okullarda yaşanan Şiddetin önlenmesinde benimsenecek temel yaklaşım ve amaçlar şunlardır.

- **Öncelikle Şiddet ortaya çıkmadan önlenmelidir.**
- **Çocuđa yönelik Şiddetin tekrar tekrar yaşanması önlenmelidir.**
- **Tüm önleyici çabalara karşın Şiddet gerçekleşmişse Şiddetin olumsuz etkilerini azaltmak ve önlemeye çalışmak gerekir.**
- **Şiddetin bir kuşaktan diğer kuşaağa geçmesi önlenmelidir.**
- **Öğretmenler ve çocukla çalışan diğer personel Şiddet içermeyen çatışma ve çözüm yöntemlerini kullanmalı ve Şiddet içermeyen mesajlar vermelidir.**

- Pişkin, M., Öğülmüş, S., & Boysan, M. (2011). Güvenli okul ortamı oluşturma öğretmen ve yönetici kitabı.